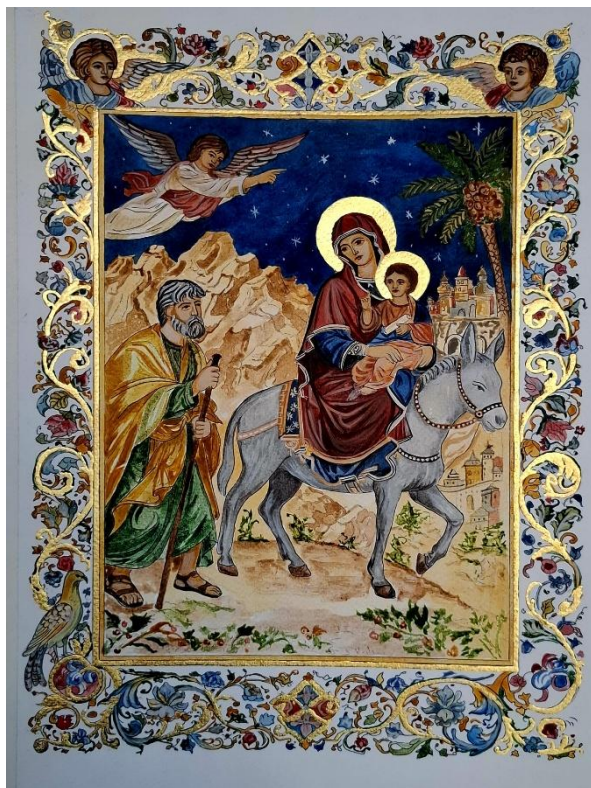

Preot dr. DUMITRESCU Horia

**EGIPTUL CREȘTIN.
PE URMELE PRUNCULUI IISUS**

Preot dr. Horia DUMITRESCU

EGIPTUL CREȘTIN. PE URMELE PRUNCULUI IISUS

Tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului Părinte

† **CALINIC**

Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului

Editura Universitaria

Craiova, 2026

Referenți științifici:

Pr. conf. univ. dr. Roger-Cristian SAFTA

Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica
București, Centrul Universitar Pitești

Conf. univ. dr. Constantin Augustus BĂRBULESCU

Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica
București, Centrul Universitar Pitești

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DUMITRESCU, HORIA

Egiptul creștin : pe urmele pruncului Iisus / preot dr. Horia Dumitrescu ; tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Calinic, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului. - Craiova : Universitaria, 2026

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-2275-3

2

Icoana *Fuga în Egipt*, realizată de Tudor Valentina

© 2026 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Cuvânt înainte,

Lucrarea de față, intitulată *Egiptul creștin. Pe urmele Pruncului Iisus*, se înscrie într-un demers de redescoperire a unei dimensiuni esențiale a creștinismului primar: prezența mântuitoare a lui Pruncului Iisus în Egipt. Lucrarea propune o sinteză între mărturia tradiției copte, izvoarele istorice și memoria vie a Bisericii care s-a născut și a crescut în jurul acestei teofanii a Pruncului Dumnezeuiesc.

Egiptul este una dintre primele țări care au primit vestea Evangheliei. Potrivit tradiției bisericii copte, apostolul și evanghelistul Marcu este întemeietorul Bisericii din Alexandria, stabilind acolo una dintre cele mai vechi și roditoare comunități creștine din lume. În jurul acestei semințe apostolice s-a format o tradiție teologică, liturgică și monastică de o profunzime unică, care a dat creștinătății universale sfinți, dascăli și martiri de prim rang: Sfântul Atanasie cel Mare, Sfântul Chiril al Alexandriei, Sfântul Antonie cel Mare, Sfântul Pahomie și mulți alții.

Însă începuturile credinței în Egipt nu se leagă doar de predica apostolului Marcu, ci mai ales de vizita tainică a Sfintei Familii, când Pruncul Iisus, Fecioara Maria și Dreptul Iosif au fugit din Palestina, scăpând de prigoana lui Irod. Acea „fugă în Egipt”, consemnată în Evanghelia după Matei, capătă în tradiția coptilor o adâncă semnificație teologică: nu este doar un episod biografic, ci o epifanie a lui Dumnezeu într-un pământ străin, un început al răscumpărării popoarelor păgâne. Fiecare loc unde a poposit Sfânta Familie a devenit loc de rugăciune și de cinstire, o amintire vie a prezenței dumnezeiești care a sfințit Egiptul.

Cartea de față urmează acest itinerar sacru, punând în lumină nu doar tradițiile locale și mărturiile arheologice, ci și spiritualitatea specifică Bisericii copte, în care cultul Sfintei

Familii și teologia întrupării se împletesc într-o continuitate vie. În acest sens, Egiptul devine nu doar un refugiu istoric, ci un spațiu al revelării, locul unde Pruncul Iisus a fost primit și ocrotit de oameni simpli, iar pământul însuși a fost atins de pașii Lui.

Lucrarea oferă cititorului român o perspectivă asupra rădăcinilor comune ale creștinismului răsăritean, asupra modului în care tradiția coptă a păstrat, prin veacuri de persecuții și suferință, o credință neclintită în Hristos. În contextul contemporan, în care Egiptul rămâne un loc al dialogului între civilizații, această mărturie a credinței devine cu atât mai prețioasă.

Fie ca paginile acestei cărți să ajute cititorul să redescopere nu doar istoria unei Biserici, ci și Taina Pruncului care, fugind de moarte, a adus viață lumii. Egiptul creștin rămâne, așadar, un simbol al întâlnirii dintre exil și mântuire, o icoană vie a iubirii lui Hristos pentru tot omul.

CALINIC,
Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului

A handwritten signature in blue ink, reading "Calinic Argeșeanu". The signature is fluid and cursive, with a long, sweeping underline that extends to the right.

OMUL, CHIP AL LUI DUMNEZEU

Din iubire, Dumnezeu care este Iubirea, l-a creat pe om după chipul și asemănarea Sa, l-a așezat să stăpânească întreaga Sa creație, sunându-le: *“Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul!”* (Facere I, 28).

„Învățătura despre om ca fiind creat după chipul lui Dumnezeu este fundamentală în teologia creștină, având implicații profunde asupra înțelegerii omului și a relației sale cu Dumnezeu. Această idee, exprimată în cartea Facerea I, 26-27, nu doar că stabilește o legătură specială între om și Dumnezeu, dar și subliniază o afinitate ontologică și funcțională a acestei legături”¹.

Toate câte crease Dumnezeu se aflau în stăpânirea omului, nu mai avea nevoie de nimic, numai să se bucure de tot ceea ce primise și să aducă slavă lui Dumnezeu pentru tot și pentru toate.

O singură regulă, o singură interdicție avea: *“Din toți pomii din rai poți să mănânci, Iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!”* (Facere II, 16-17) Porunca lui Dumnezeu era clară, nu lăsa loc de interpretare.

Diavolul luând chipul șarpelui interpretează cuvântul lui Dumnezeu și o amăgește pe Eva spunându-i: *“Nu, nu veți muri! Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor*

¹ Pr. dr. Safta Roger-Cristian, *Introducere în teologia ortodoxă*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2024, p. 209.

deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul.”
(Facere III, 4-5)

În fața acestei argumentări Eva gustă din fructul oprit, mai mult îi dă și lui Adam, care fără să se mai gândească la ceea ce îi spusese Dumnezeu, gustă și el și îndată ochii lor s-au deschis și au văzut că sunt goi, s-au rușinat și și-au făcut haină din frunze de smochin și s-au ascuns.

În răcoarea serii Dumnezeu se plimba prin Rai și dorind să îl vadă pe Adam l-a strigat, iar acesta rușinându-se s-a ascuns printre pomii Raiului. *„Adame, unde ești?”* a întrebat Dumnezeu. Răspunsul a venit timid și vinovat: *„Am auzit glasul Tău în Rai și m-am temut, căci sunt gol, și m-am ascuns”*. (Facere III, 9-10)

Prin neascultare omul ieșise din comuniunea harică cu Dumnezeu, căderea omului în păcat afectează relația pe care o avea cu Dumnezeu, cu natura și cu sine. Știa Dumnezeu ce făcuse Diavolul, știa și căderea omului, dar a vrut să vadă răspunsul lui Adam, nu a fost cel mai potrivit momentului cu părere de rău, ci cu dezvinovățire, aruncând vina neascultării lui asupra femeii dăruite de El, *„femeia care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom și am mâncat”* (Facere III, 12), se dezvinovățește, nu știe ce să facă, cum să explice neascultarea, parcă era ceva de explicat. Așa omul de la început a căutat să fugă de responsabilitate, nu are puterea de a-și asuma vina atunci când greșește.

Eva la rândul ei îndreaptă vina spre șarpe, care își primește sentința, blestemat urmând să fie între toate viețuitoarele pământului: *„Pentru că ai făcut aceasta, blestemat să fii între toate animalele și între toate fiarele câmpului; pe pânțelele tău să te târăști și țărână să mănânci în toate zilele vieții tale!”* (Facere III, 14).

Tradiția bisericii copte din Egipt, înfățișează chipul șarpelui având picioare, imagine pe care o regăsim pe catapeteasma altarului bisericii Sfântul Macarie cel Mare.

În Rai, omul primește prima veste bună, protoevanghelia²:
*„Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămânța ta și
sămânța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa
câlcâiul”* (Facere III, 15).

² Tradiția patristică a înțeles acest verset ca fiind cea dintâi vestire a venirii lui Hristos și a victoriei Sale asupra diavolului. „Femeia” este identificată cu Fecioara Maria, iar „sămânța ei” cu Mântuitorul Hristos. În acest sens, protoevanghelia reprezintă începutul descoperirii dumnezeiești a mântuirii și temelia întregii istorii soteriologice, care își găsește împlinirea în Noul Testament prin întruparea, jertfa și învierea lui Hristos.

DUMNEZEU ADEVĂRAT DIN DUMNEZEU ADEVĂRAT

După izgonirea din Rai, după ce moartea a devenit deodată partenera omului de viață, omul a fost pregătit de Dumnezeu, prin profeți, prin prooroci, pentru venirea Fiului Său în lume, ca Acesta să ridice jugul morții ce apăsa umanitatea și să îi ofere omului posibilitatea de a restaura chipul lui Dumnezeu sădit în el și să dobândească asemănarea mult dorită.

Ideea asemănării cu Dumnezeu, în chip deplin stă la baza antropologiei creștine. Dumnezeu este mai presus de lume, iar la acest deziderat este chemat și omul, să depășească lumescul pentru a se bucura de ceea ce odinioară a pierdut.

Omul poartă în sine o conștiință ce transcende tot ce vede ca limită a existenței pământești³, astfel prin chip și asemănare nu ne este descoperită numai originea omului, ci și scopul marelui pentru care a fost plăsmuit, acela de a deveni dumnezeu după har⁴.

Cu sute de ani înainte omul știa cum se va face aceasta: „*Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel.*” (Isaia VII,14) Dumnezeu a hotărât ca nu prin înger sau arhanghel, ci prin Fiul Său Cel născut mai înainte de veci să îndrepte toate, îndreptând și însăși firea noastră unindu-o cu El.⁵

Căci cele socotite de om cu neputință și de necrezut, pe acestea Dumnezeu le-a vestit mai înainte prin Duhul cel profetic

³ Arhimandrit Sofronie, *Nașterea întru Împărăția cea neclătită*, ediția a II-a revizuită, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2015, p. 96.

⁴ Arhimandrit Zaharia, *Isihasmul, nevoia cultivării inimii*, Mănăstirea Stavropighie Sfântul Ioan Botezătorul, Essex, Editura Lyhnia, 2022, p. 21.

⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Comentariu la Isaia. Omili la Ozia*, Editura Doxologia, Iași, 2013, p. 150.

că se vor întâmpla, ca atunci când se vor împlini să nu fie de necrezut, pentru că fuseseră anunțate⁶.

Aflase omul și unde se va întâmpla aceasta: „Și tu, Betleeme Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși Stăpânitor peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei.” (Mihea V, 1) Nașterea lui Mesia în Betleem, cetatea în care s-a născut și regele David⁷, este un element profetic numai al lui Miheia. Mesia, în același timp, este preexistent și personal. El va aduna tot poporul și va asigura pacea generală.⁸ (Mihea V, 2; V, 5)

Venirea lui Mesia fusese vestită de profeții Vechiului Testament. Isaia proorocul arată că Mesia se va naște din seminția lui Iesei, tatăl regelui David: ”*toiag din rădăcina lui Iesei se va ivi și floare din rădăcina lui se va ridica*” (Isaia XI, 1-2). Iar Ieremia spune: ”*Iată, vin zile, zice Domnul, când voi ridica lui David Odraslă dreaptă și va ajunge Rege și va domni cu înțelepciune; va face judecată și dreptate pe pământ*” (Ieremia XXIII, 5).

În lucrarea lui Dumnezeu și popoarele păgâne aveau cunoștințe despre evenimentul ce va să vină, cei trei magi de la Răsărit⁹, cunoscând preziceri vechi despre o stea ce va indica nașterea unui rege, „*Îl văd, dar acum încă nu este; îl privesc, dar nu de aproape; o stea răsare din Iacov; un toiag se ridică din Israel și va lovi pe căpeteniile Moabului și pe toți fiii lui Set îi va zdrobi.*” (Numeri XXIV, 17)

⁶ Sfântul Iustin Martirul și Filosoful, *Apologia I*, în *Apologeți de limbă greacă* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (se va prescurta I.B.M.B.O.R.), București, 1980, p. 47.

⁷ Joseph Ratzinger, Pope Benedict XVI, *Jesus of Nazareth, The Infancy Narratives*, New York, 2012, Ebook.

⁸ *** , *Studiul Vechiului Testament*, pentru Facultățile de Teologie, Ediția a III a îngrijită de Pr. Conf. dr. Ioan Chirilă, Cluj-Napoca, 2003, p. 245.

⁹ O evanghelie armeană de la anul 500, îi numeste pe Melkon, Regele Persiei, Gaspar, Regele Indiei și Baltazar, Regele Arabiei - fiind cea mai apropiată mărturie de variantele apusene Melchior, Gaspar și Baltazar.

Cunoscători ai scrierilor vechi și urmărind astrele cerului au văzut că o stea necunoscută până atunci a început să strălucească din ce în ce mai mult și urmând acesteia au ajuns în ținuturile stăpânite de Irod Antipa,¹⁰ Galileea și Pereea, regiunile revenite lui după moartea tatălui său, Irod cel Mare (Antipater)¹¹ ucis mișelește, prin otrăvire de către Malichos, fiul său, cu ajutorul paharnicului lui Hyrcanos, pe care l-a cumpărat cu bani¹², din pricina invidiei stârnite de confirmarea de către împărat ca rege evreilor¹³.

Potrivit obiceiurilor vremii și datorită rangului lor însemnat, aceștia s-au prezentat la curtea regală, deoarece regele Irod fusese, fără îndoială, înștiințat de iscoadele sale că o asemenea caravană se apropia de Ierusalim.

„Sfântul Evanghelist Matei arată că Nașterea Domnului a avut loc *„în zilele regelui Irod”* (Matei 2, 1), iar în acest context *„iată, magi de la Răsărit au venit în Ierusalim”* (Matei 2, 1). Identitatea și proveniența acestora au suscitat numeroase interpretări. Herodot îi prezintă pe magi ca aparținând unei caste sacerdotale a mezilor, iar mai târziu termenul a ajuns să desemneze preoții și învățații perșilor. Aceștia erau cunoscători

¹⁰ Irod Antipa (n. 21 î.Hr. - dga. 39 d.Hr.) a fost fiul regelui Irod cel Mare (Antipater) și tetrarh al unei părți din fostul regat irodian (Galileea și Pereea) între anii 4 î. Hr. - 39 d. Hr. El a divorțat de prima sa soție, fiica lui Aretas al IV-lea, fapt ce a grăbit un conflict armat cu acesta, conflict pe care Irod avea să-l piardă. Apoi s-a căsătorit cu cumnata sa, Irodiada (soția fratelui vitreg Filip și mama Salomeei), fapt neconform religiei mozaice, pentru care a fost aspru criticat public de către Ioan Botezătorul.

¹¹ Pr. conf. Dr. Stelian Tofană, *Introducere în Studiul Noului Testament*, Vol. I, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 348.

¹² Iosif Flavius, *Antichități iudaice II cărțile XI-XX de la refacerea templului până la răscoala împotriva lui Nero*, Editura Hasefer, București, 2001, p. 188.

¹³ Eusebiu de Cezareea, *Istoria Bisericească*, partea I, în colecția P.S.B., nr. 13, Editura I.B.M.B.O.R., București, 1987, p. 50.

ai tradițiilor religioase, ai astronomiei și ai interpretării fenomenelor cerești¹⁴.

După toate probabilitățile, magii proveneau din Persia sau din regiunile răsăritene ale Babilonului și aparțineau lumii păgâne, posibil religiei mazdeene¹⁵. Ei erau oameni instruiți, inițiați în cunoașterea religioasă și astronomică a vremii, preocupați în mod deosebit de studiul astrelor.

Magii nu au venit la Ierusalim pentru a verifica autenticitatea semnelor ceresc, deoarece pentru ei acesta reprezenta deja o certitudine. De aceea ei întreabă: „*Unde este regele iudeilor Care S-a născut?*”, nu dacă S-a născut. Venirea lor nu era motivată

¹⁴ David Fideler, *Jesus Christ, Son of God, Ancient Cosmology and Early Christian Symbolism*, London, 1993, p. 159.

¹⁵ Adepți ai mazdreismului, religie a vechilor persani întemeiată pe principiul dualist al binelui și răului. Ormazd (*Ahuramazdâ*), principiu bun, a creat lumea, pe care o guvernează ajutat de șase genii superioare (*amshaspands*) și de niște genii secundare (*yazatas*), răspândite în univers. Principiu rău, Ahriman (*Angrômainyus*) caută să distrugă opera binefăcătoare a lui Ormazd și e ajutat de șase genii vătămătoare și de demoni (*daêvas*). Adepții acestei religii cred că această luptă se va termina fatal prin înfrângerea lui Ahriman și triumful pe „Curtenii, apropiații lui Irod și reprezentanții autorității religioase din Ierusalim au fost martori ai dialogului dintre rege și magi. Vestea nașterii unui nou „rege al iudeilor” a produs tulburare în sufletul lui Irod, cunoscut pentru suspiciunea și cruzimea sa. Dorind să afle cât mai repede locul nașterii Pruncului, Irod „a adunat pe toți arhierii și cărturarii poporului” și i-a întrebat unde trebuia să Se nască Hristos. Aceștia i-au răspuns: „În Betleemul Iudeii, că așa este scris prin proorocul: «Și tu, Betleeme, pământul lui Iuda, nu ești nicidecum cel mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși Conducătorul care va paște pe poporul Meu Israel»” (Matei 2, 4-6). Irod, cunoscut pentru firea sa vicleană și pentru metodele sale crude de a-și păstra domnia, i-a chemat în ascuns pe magi, încercând să le câștige încrederea prin cuvinte aparent binevoitoare: „Mergeți și cercetați cu de-amănuntul despre Prunc și, dacă Îl veți afla, vestiți-mi și mie, ca, venind și eu, să mă închin Lui” (Matei 2, 8). În realitate, intențiile lui nu erau de cinstire, ci de nimicire a Pruncului. Temându-se pentru tronul său, Irod urmărirea să-L ucidă pe Cel despre Care aflase că Se născuse ca „Rege al iudeilor”.”

nici de simpla curiozitate, nici de dorința de a-și confirma cunoștințele, ci de intenția profundă „de a I se închina.”

Curtenii, anturajul apropiat lui Irod, preoții Templului din Ierusalim au fost acolo când a avut loc dialogul dintre rege și magi. Câtă mânie și ce tulburare în inima lui Irod!

Trebuia să afle numaidecât unde S-a născut noul rege, adunând pe toți arhieriei și cărturarii poporului, căuta să afle de la ei: *„Unde este să Se nască Hristos? Iar ei i-au zis: În Betleemul Iudeii, că așa este scris de proorocul: „Și tu, Betleeme, pământul lui Iuda, nu ești nicidecum cel mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși Conducătorul care va paște pe poporul Meu Israel”.* (Matei II, 5-7)

În viclenia sa, binecunoscută cei apropiați, consemnată peste veacuri de istorici, dar și de Domnul care spune ucenicilor care Îl sfătuiesc să fugă de mânia lui Irod: *„Mergând, spuneți vulpii acesteia: Iată, alung demoni și fac vindecări, astăzi și mâine, iar a treia zi voi sfârși”* (Ioan XIII, 32), celebră vulpea la toate popoarele pentru viclenia ei.

Regele Irod îi cheamă în taină pe magi încredințându-i de bunele sale intenții: *„Mergeți și cercetați cu de-amănuntul despre Prunc și, dacă Îl veți afla, vestiți-mi și mie, ca, venind și eu, să mă închin Lui.”* (Matei II, 8)

Nu avea de gând să I se închine, voia să Îl omoare, cu sânge rece, fără multe complicații, nu trebuia să îi pună cineva în pericol domnia.

Betleem, locul nașterii noului rege! Îl aflaseră! Erau atât de aproape! Îndată ce magii și-au continuat drumul spre Betleem, steaua a apărut din nou, *„și văzând ei steaua, s-au bucurat cu bucurie mare foarte.”* Apariția stelei pe cer în Răsăritul îndepărtat și dispariția acesteia deasupra Ierusalimului capătă o simbolistică aparte. Steaua nu a strălucit decât pentru Magi, pentru că ei chiar îl căutau pe noul rege, doreau să fie martori unui astfel de eveniment major, voiau să I se închine.

Domnul și Dumnezeu nostru, Iisus Hristos este numit de profeții a fi: „*Răsăritul cel de Sus, Soarele Dreptății*”. (Maleahi III, 20) De multe ori în cuvântările Sale vorbește despre sine ca fiind „*Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții*.” (Ioan VIII, 12)

Pe Acesta îl căutau magii, Cel care va alunga întunericul lumii, întuneric care nu este numai lipsă de lumină, ci de sens, de viață în fericire și în plinătate¹⁶.

Pe baza acestei învățături Biserica primară a stabilit ca dată a Nașterii Domnului ziua de 25 decembrie, solstițiul de iarnă, dată la care romanii sărbătoreau renașterea Soarelui Neînvins (Sol Invictus)¹⁷

Cei care căutau în întunericul neștiinței, în latura și umbra morții¹⁸ și al politeismului au văzut steaua, căci „*Domnul nu-i părăsește pe cei care caută*” (Psalmul IX, 11).

Steaua și-a ascuns lumina sa deasupra Ierusalimului, pentru că acesta era corupt, adulterin, ingrât, după cum se exprimă profetul Isaia.

Ajungând în locul unde steaua se oprise, au găsit ei „un prunc înfășat și culcat într-o iesle, împreună cu Maria, mama Lui, bătrânul Iosif logodnicul acesteia și s-au închinat Lui.

Nu au nici o îndoială: se închină Lui ca Împărat și Dumnezeu. Apoi „și deschid vistieriile lor”, ceea ce înseamnă

¹⁶ Preot Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos, lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, Editura Anastasia, 1993, p. 47.

¹⁷ La 25 decembrie 274 d. Hr., împăratul roman Aurelian a reușit să stabilească cultul lui Sol Invictus ca religie oficială, alături de cultele tradiționale romane.

¹⁸ *Ceaslov*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2014, p. 174.

și că îi deschid inimile lor, și îi aduc daruri vrednice de un împărat: smirnă¹⁹, aur²⁰ și tămâie²¹.

Văzând că magii nu au mai trecut pe la curtea regală să îi aducă veste despre prunc, trecând zilele a poruncit ca toți pruncii din Betleem și din jur să fie uciși²². Și această cumplită decizie fusese prevestită: „*Glas se aude în Rama, bocet și plângere amară. Rahila își plânge copiii și nu vrea să se mângâie de copiii săi, pentru că nu mai sunt.*” (Ieremia XXXI, 15)

Dumnezeu cunoscând gândul ascuns al lui Irod, a trimis înger să vestească magilor că trebuie să plece pe altă cale și să nu se mai întoarcă la Ierusalim așa cum vorbiseră cu regele.

După un timp, nu imediat după nașterea Mântuitorului, tot îngerul darului a fost trimis și la Iosif în vis să-i zică: „*Scoală-te, ia pruncul...*” (Matei II, 13)

Astfel Irod aduce aminte de faraonul Seti I care poruncise uciderea pruncilor evrei de parte bărbătească prin înecarea în Nil, văzând un real pericol pentru regatul său, explozia demografică a poporului evreu. Un singur prunc supraviețuiește, fiul unei femei din seminția lui Levi, căsătorită

¹⁹ În perioada în care Domnul a primit a Se întrupa smirna era și mai prețioasă decât aurul. Obținută din arbori din Arabia de Sud și din unele locuri din Africa, era folosită ca analgezic și ca o componentă esențială în procesul de îmbalsămare. Smirna simbolizează durerea, moartea și viața de apoi. Ca și dar venit din partea magilor, prevestea patimile, moartea și învierea lui Iisus.

²⁰ Din cele mai vechi timpuri, aurul a fost considerat un metal foarte rar, unul asociat cu regalitatea. De asemenea, datorită rezistenței sale, a fost corelat cu nemurirea. Pe vremea lui Iisus, era un dar oferit regilor sau zeilor.

²¹ Tămâia, o substanță rășinoasă extrasă din arbuștii din specia *Boswellia* originari din Arabia de Sud și India, era estimată și ea ca fiind foarte valoroasă. Nu se găsea în Israel, dar era importată aici pentru a fi folosită în temple. Amestecată cu ulei, era utilizată pentru ungerea preoților și făcea parte din ofrandele evreiești de mâncare oferite în semn de recunoștință și laudă lui Dumnezeu. Prin dăruirea tămâii pruncului Iisus, magii îl adevereau ca Înalt Preot.

²² Raymond E. Brown, S.S, *The Birth of the Messiah, A Commentary on the Infancy Narratives in the Gospels of Matthew and Luke*, New York, 1993, p. 189.